

Про затвердження Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними

Документ [232-2011-п \(\)](#), чинний, поточна редакція – **Редакція** від **30.09.2015**, підстава - [713-2015-п](#)

[Інформація](#) [Зберегти](#) [Картка документа](#) [Зміст документа](#) [Пошук у тексті](#) [Текст для друку](#)

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 16 лютого 2011 р. № 232
Київ

Про затвердження Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними

{Назва Постанови в редакції Постанови КМ [№ 713 від 16.09.2015](#)}

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 713 від 16.09.2015](#)}

Відповідно до [частини першої](#) статті 11 Закону України "Про державно-приватне партнерство" Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Затвердити [Методику](#) виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними, що додається.

{Постановляюча частина в редакції Постанови КМ [№ 713 від 16.09.2015](#)}

Прем'єр-міністр України

М.АЗАРОВ

Інд. 70

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 16 лютого 2011 р. № 232
(у редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 16 вересня 2015 р. № 713)

МЕТОДИКА
виявлення ризиків здійснення державно-приватного
партнерства, їх оцінки та визначення форми управління
ними

Загальні положення

1. Згідно з цією Методикою проводиться виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства (далі - ризики), їх оцінка та визначення форми управління ними.

2. Ця Методика застосовується під час проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства, прийняття рішень про його здійснення, розподіл ризиків між державним і приватним партнерами на кожному етапі здійснення державно-приватного партнерства, укладення договору між ними.

3. У цій Методиці терміни вживаються в такому значенні:

істотний ризик - ризик, який має значний вплив на прийняття рішення про здійснення державно-приватного партнерства або на його здійснення;

кількісна оцінка ризиків - визначення розміру окремих ризиків;

ризик - можливість настання події, дії або бездіяльності, які можуть впливати на державно-приватне партнерство на будь-якому етапі його здійснення, витрати, стан активів та якість послуг або очікувану прибутковість;

управління ризиками - процес, що триває протягом здійснення державно-приватного партнерства і передбачає виявлення, оцінку ризиків, визначення шляхів запобігання їх виникненню, ліквідацію негативних наслідків і передачу ризиків (включаючи страхування), а також прийняття ризиків;

якісна оцінка ризиків - оцінка імовірності настання події, дії або бездіяльності та ступеня її впливу, що визначається як висока, середня або низька.

Інші терміни вживаються в значенні, наведеному в [Законі України](#) "Про державно-приватне партнерство".

4. Усі ризики підлягають якісній оцінці, а ті, що впливають на зміну показників здійснення державно-приватного партнерства (чиста приведена вартість (NPR), внутрішня норма рентабельності (IRR), період окупності проекту (PBP) тощо), підлягають також кількісній оцінці.

Виявлення, оцінка та розподіл ризиків

5. Під час підготовки проектів державно-приватного партнерства всі ризики підлягають визначенню, оцінці та розподілу між державним і приватним партнерами.

6. Кожен ризик повинен бути віднесений до сфери відповідальності того з партнерів, який більш ефективно контролюватиме, управлятиме та/або запобігатиме виникненню такого ризику. Ризики можуть бути розподілені між державним і приватним партнерами у відповідному співвідношенні.

7. За результатами оцінки та розподілу ризиків складається перелік істотних ризиків згідно з [додатком 1](#).

8. Під час проведення якісної оцінки ризиків визначаються причини і фактори, що впливають на ризики.

9. Кількісна оцінка ризиків проводиться за допомогою фінансової моделі здійснення державно-приватного партнерства.

10. Ризик оцінюється на основі історичних даних, прийнятих технічних моделей або експертних висновків. Вибір належного методу проведення оцінки (або поєднання методів) залежить від конкретного виду ризику.

Будь-який метод проведення кількісної оцінки ризику повинен використовуватися з урахуванням способу визначення конкретного грошового потоку в базовій фінансовій моделі.

11. Для проведення кількісної оцінки ризиків застосовуються такі методи:

аналіз чутливості;

сценарний аналіз;

метод Монте-Карло.

12. Під час проведення аналізу чутливості визначаються основні фактори ризиків, що можуть призвести до зміни показників здійснення державно-приватного партнерства (чиста приведена вартість (NPR), внутрішня норма рентабельності (IRR), період окупності проекту (PBP) тощо). Шляхом послідовної зміни основних факторів ризиків перевіряється їх вплив на базові показники здійснення державно-приватного партнерства в перспективі.

Аналіз чутливості проводиться за такими етапами:

визначення основних змінних, які впливають на значення чистої приведеної вартості (NPV);

встановлення залежності чистої приведеної вартості (NPV) від основних змінних;

розрахунок базової ситуації - встановлення очікуваного значення чистої приведеної вартості (NPV) при очікуваних значеннях основних змінних;

зміна однієї з вхідних змінних на потрібну величину (відсотків). При цьому всі інші вхідні змінні мають фіксоване значення;

розрахунок нового значення чистої приведеної вартості (NPV) та його зміни (відсотків);

розрахунок критичних значень змінних та визначення найбільш чутливих із них;

проведення аналізу одержаних результатів.

Критичне значення змінної - це значення, за якого чиста приведена вартість (NPV) дорівнює нулю.

Державно-приватне партнерство повинно зберігати фінансову стабільність навіть у разі негативного значення основної змінної. На основі отриманих даних визначаються найбільш прийнятні показники здійснення державно-приватного партнерства.

Під час аналізу чутливості, зокрема, повинно бути визначено імовірність:

перевитрати коштів у ході будівництва чи поліпшення об'єкта державно-приватного партнерства;

перевитрати коштів у ході експлуатації об'єкта державно-приватного партнерства;

недоотримання доходів (у разі, коли ризик попиту буде віднесений до сфери відповідальності приватного партнера).

13. Сценарний аналіз передбачає визначення кількох варіантів (сценаріїв) здійснення державно-приватного партнерства та проведення їх порівняльної оцінки.

Сценарний аналіз проводиться за такими варіантами (сценаріями):

очікуваний (найбільш імовірний), що передбачає успішність здійснення державно-приватного партнерства в разі, коли умови його здійснення будуть такими, як заплановано;

оптимістичний, що передбачає, наскільки вдалим буде здійснення державно-приватного партнерства в разі, коли умови його здійснення будуть більш сприятливими, ніж заплановано;

песимістичний, що передбачає, наскільки невдалим буде здійснення державно-приватного партнерства в разі, коли умови його здійснення будуть гіршими, ніж заплановано.

Державно-приватне партнерство повинно зберігати фінансову стабільність також у разі песимістичного варіанта (сценарію).

14. Метод Монте-Карло передбачає використання у фінансовій моделі розподілу імовірностей для ряду ризикових змінних (факторів державно-приватного партнерства) і дослідження їх відповідного сукупного впливу на вихідні показники державно-приватного партнерства. Кількісна оцінка ризиків із застосуванням методу Монте-Карло проводиться лише за допомогою спеціального програмного забезпечення.

Метод Монте-Карло передбачає:

визначення інтервалів можливої зміни основних ризикових змінних проекту, всередині яких ці змінні є випадковими величинами;

проведення всередині визначених інтервалів оцінки видів розподілу імовірностей (нормальний, дискретний, пірамідальний, трикутний);

визначення коефіцієнта кореляції між залежними змінними;

багаторазовий (більш як 500 сценаріїв) розрахунок результативного показника, що дає змогу розділити частоти для чистої приведеної вартості (NPV);

визначення імовірності потрапляння результативного показника в той чи інший інтервал та перевищення мінімально допустимого значення.

Управління ризиками

15. Для забезпечення управління ризиками, які віднесені частково або повністю до сфери відповідальності державного партнера, складається перелік ризиків, управління якими здійснює державний партнер, згідно з [додатком 2](#).

16. Перелік ризиків, управління якими здійснює державний партнер, постійно оновлюється в процесі здійснення державно-приватного партнерства.

17. До переліку ризиків, управління якими здійснює державний партнер, додаються:

план управління ризиками, в якому зазначаються момент виникнення ризику, конкретні заходи щодо запобігання його виникненню, дії у разі виникнення ризику, перелік осіб, відповідальних за здійснення відповідних заходів, способи проведення на постійній основі моніторингу та аналізу кожного з ризиків;

відомості про результати кількісної оцінки для тих ризиків, що мають істотний монетарний вплив на державний або місцевий бюджет (ризиків, які можуть призвести до виникнення додаткових зобов'язань державного або місцевого бюджету у майбутньому).

{Методика в редакції Постанови КМ № 713 від 16.09.2015}

Додаток 1
до Методики
(у редакції постанови Кабінету Міністрів України
[від 16 вересня 2015 р. № 713](#))

ПЕРЕЛІК
істотних ризиків здійснення державно-приватного партнерства

Категорія і підкатегорія ризику	Опис ризику	Вид/метод проведення оцінки	Внесок у фінансову модель	Прогнозований розподіл ризику
1. Отримання дозволів і ліцензій				
2. Проектування і будівництво (реконструкція, поліпшення, ремонт тощо):				
1) наявність та умови використання земельної ділянки				
2) недоліки технології				
3) перевитрата коштів				
4) затримка у завершенні				
5) нездатність підрядника				
6) ризики впливу на навколишнє природне середовище				
3. Попит та ринок збуту				
4. Операційні ризики:				
1) постачання та вхідні матеріали				
2) недооцінка витрат				
3) недоліки технології				
4) нездатність оператора				
5) вплив на навколишнє природне середовище				
5. Нормативно-правові ризики				
6. Фінансові та макроекономічні ризики:				
1) наявність фінансування				
2) фінансова здатність приватного партнера				
3) відсоткова ставка				
4) інфляція				
5) курс гривні до іноземної валюти				
7. Соціальні та політичні ризики, заперечення або опір з боку основних заінтересованих сторін				
8. Форс-мажорні обставини та інші непередбачені події з високим рівнем впливу				

Примітки:

- У графі “Категорія і підкатегорія ризику” можуть бути зазначені інші категорії і підкатегорії ризику, а також зазначаються категорії або підкатегорії, які не застосовуються до конкретного державно-приватного партнерства.
- У графі “Опис ризику” стисло описується суть ризику.
- У графі “Вид/метод проведення оцінки” зазначається вид оцінки (якісна чи кількісна), а також метод у разі проведення кількісної оцінки.
- Графа “Внесок у фінансову модель” заповнюється в разі проведення кількісної оцінки з обов’язковим зазначенням способу включення ризику до фінансової моделі державно-приватного партнерства.
- У графі “Прогнозований розподіл ризику” зазначається державний або приватний партнер, до сфери відповідальності якого частково або повністю віднесений ризик.

{Додаток 1 в редакції Постанови КМ [№ 713 від 16.09.2015](#)}

Додаток 2
до Методики
(у редакції постанови Кабінету Міністрів України
від [16 вересня 2015 р. № 713](#))

ПЕРЕЛІК
ризиків здійснення державно-приватного партнерства, управління
якими здійснює державний партнер

Категорія і підкатегорія ризику	Опис ризику	Вплив ризику	Рівень/ступінь впливу	Імовірність настання ризику	Підхід до управління ризиком
---------------------------------	-------------	--------------	-----------------------	-----------------------------	------------------------------

Примітки:

1. У графі “Категорія і підкатегорія ризику” зазначаються категорії і підкатегорії відповідно до додатка 1 до Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними, а також категорії або підкатегорії, які не застосовуються до конкретного державно-приватного партнерства.
2. У графі “Опис ризику” стисло описується суть ризику, який повністю або частково віднесений до сфери відповідальності державного партнера.
3. У графі “Вплив ризику” стисло описується результат впливу ризику, якщо ризик матеріалізується (тобто відповідна подія відбувається), а також зазначаються фізичні або юридичні особи, які імовірно зазнають такого впливу.
4. У графі “Рівень/ступінь впливу” зазначається ступінь впливу ризику (низький, середній, високий).
5. У графі “Імовірність настання ризику” зазначається імовірність настання ризику (низька, середня, висока).
6. У графі “Підхід до управління ризиком” стисло описується підхід, який державний партнер планує застосувати до управління ризиком.

{Додаток в редакції Постанови КМ [№ 713 від 16.09.2015](#)}

Програмно-технічна підтримка – Управління комп'ютеризованих систем

Інформаційне наповнення – Відділ баз даних нормативно-правової інформації

© [Верховна Рада України](#) 1994-2021